

Anatomia de la derrota laborista

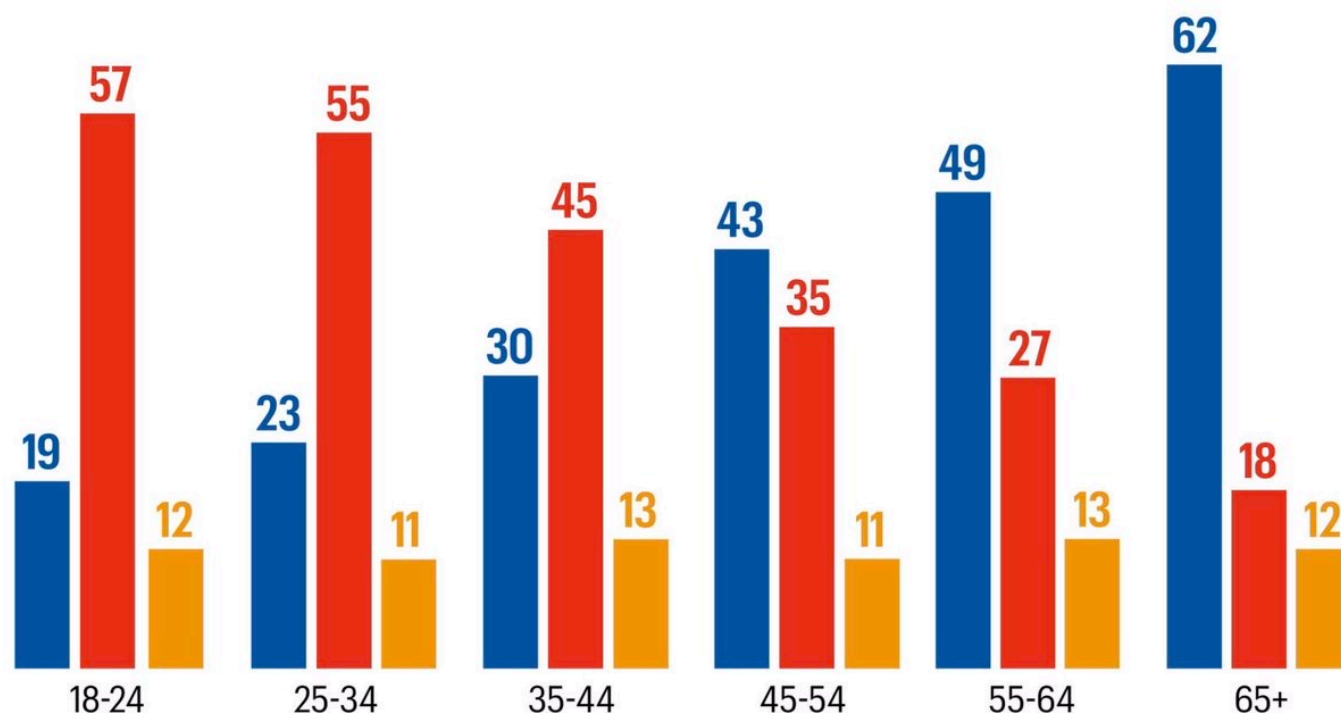
written by Carles Suárez i Graells | 18 de desembre de 2019

Més enllà del debat sobre la causa immediata de la [derrota laborista, de la figura de Jeremy Corbyn, de les propostes radicals o del Brexit](#), els canvis estructurals al Regne Unit de les darreres dècades expliquen el mar de fons de la caiguda del vot d'esquerres i la pèrdua inevitable dels seus feus electorals.

L'edat. L'edat és el principal factor sociològic que explica la derrota laborista. Un 54% dels joves entre 18 i 24 anys han votat laborista i un 19% conservador, mentre que entre els majors de 65 anys només un 18% han votat a Corbyn i fins a un 62% a Johnson:

VOTERS BY AGE

%

Source: Lord Ashcroft Polls. Exit polls surveyed more than 13,000 people

No només hi ha més votants majors de 45 anys que de 18 a 44,

sinó que els seus nivells de participació són molt més elevats. Al Regne Unit, mai com abans la fractura generacional havia estat tan gran. Per exemple, comparat amb 1983, les eleccions que guanya Margaret Thatcher, només el 33% de joves entre 18 i 24 anys van votar laborisme, que es va veure superat per un 42% que van apostar per la primera ministra. La crisi del 1976 i el *blairisme* expliquen l'increment del xoc generacional.

La crisi del 1976 va suposar l'inici de la desindustrialització del Regne Unit i de "l'època daurada del capitalisme", basat en una política econòmica keynesiana, habitatges públics, empreses nacionalitzades i plena ocupació. La crisi havia començat tres anys abans amb la pujada del preu del petroli que impactà negativament sobre les divises i la inflació. El 1976, un govern d'esquerres laborista es va veure obligat a demanar un rescat a l'FMI. Tal va ser la humiliació nacional i els conflictes socials per les mesures d'austeritat imposades pel Fons, que a les següents eleccions Thatcher va arrasar amb el seu programa neoliberal i el partit conservador va estar en el poder durant 18 anys.

Blair. Quan finalment el partit laborista va tornar al poder el 1997 va ser amb Tony Blair i un programa centrista. Mai més el laborisme tornarà a tenir un líder d'esquerres fins a l'arribada de Jeremy Corbyn, que recorda a les generacions passades la crisi, la inflació i el descontrol pressupostari. Pels joves, en canvi, que no només no van viure el 1976 sinó que tot el que han viscut han estat o bé governs de dretes conservadors o bé governs de dretes laboristes, Corbyn ha representat una onada d'aire fresc de mesures altre cop keynessianes, i la possibilitat de posar fi a 30 anys de neoliberalisme i austeritat permanent que han convertit la joventut en l'estrat social més baix, sense propietats, sense aspiracions, amb inseguretats laborals i amb sous precaris.

La desindustrialització. El tancament de les mines i la deslocalització de fàbriques durant l'època de Thatcher i

Blair i la concentració econòmica en el sector serveis a les grans ciutats i, sobretot, a la megaciutat financera de Londres, tingué un impacte directe i indirecte sobre la classe obrera anglesa i els votants laboristes. No només tanquen les fàbriques. Amb la reconversió industrial ha desaparegut tot rastre de la rica vida social i col·lectiva del moviment obrer. Els clubs, els sindicats, les agrupacions, els diaris locals, les cooperatives, els museus, tota insigne de vida social que donava poder i sentit a la vida comunitària. Tota institució que incuba una identitat provincial de pertinença a la classe treballadora ha estat excavat fora del territori conjuntament amb les fàbriques abandonades, les manufactures de ferro, els estibadors buits. Tot s'ha reconvertit en magatzems de logística i *calls-centre*. Ajuntaments tancats, serveis socials reduïts, línies d'autobusos inoperatives. Depressió, pobresa i abandonament.

La buidor de pobles i viles. Per últim, però no per això menys important, la desindustrialització i la concentració socioeconòmica a Londres han provocat durant les darreres quatre dècades una contínua immigració dels joves a la megaciutat. No només mitigant qualsevol possibilitat de recuperació de les zones deprimides sinó reforçant la desigualtat geogràfica, i reforçant encara més el vot conservador en els llocs que deixaven, mentre el vot laborista s'anava concentrant a les grans ciutats, perdent la transversalitat de temps anteriors, i perdent escons degut al sistema electoral britànic.

Per exemple, en 13 dels escons històricament laboristes perduts pel Partit Conservador a les eleccions de la darrera setmana, hi ha hagut un canvi generacional espectacular les darreres tres dècades. La població de 18 a 24 anys ha disminuït de mitjana un 20% mentre que la superior als 65 anys ha crescut un 25%:

Town	Change in over 65s population	Change in 18 to 24 yr olds population
Workington	Up 14.0%	Down 28.4%
Bury	Up 27.3%	Down 7.3%
Southport	Up 12.4%	Down 21.8%
Bishop Auckland	Up 34.8%	Down 24.9%
Darlington	Up 21.1%	Down 16.6%
Hartlepool	Up 26.9%	Down 24.5%
Redcar	Up 29.6%	Down 24.3%
Grimsby	Up 8.9%	Down 19.1%
Scunthorpe	Up 39.6%	Down 21.0%
Wakefield	Up 29.0%	Down 10.5%
Mansfield	Up 30.3%	Down 14.4%
Kirkby-in-Ashfield	Up 41.3%	Down 15.5%
Bolsover	Up 35.2%	Down 16.1%

Ressentiment contra Westminster. A diferència d'Espanya, on Madrid ha aconseguit redirigir l'odi de l'Espanya buidada contra la perifèria en lloc de contra la capital extractiva, a Anglaterra el ressentiment està clarament dirigit contra la Unió Europea, contra Londres i en particular contra el seu districte polític, la bombolla políticomediatàtica de Westminster. Ressentiment que té les arrels en la desindustrialització i el creixement desigual entre centre i perifèria i que es va manifestar com mai amb el referèndum del Brexit, on gran part del vot va ser un vot de càstig contra la classe política. Va ser un exercici d'apoderament popular que va provocar la votació amb més participació des de 1945. Va ajudar que el sistema electoral fos un vot una persona, en lloc del sistema de circumscripcions electorals de les legislatives, on surt elegit només el primer de cada barri o poble. Sistema que provoca que milers de vots no estiguin representats i que els partits donin per descomptats els escons "segurs" i només facin campanya en els districtes "marginals", per aquells escons que estan en joc segons les enquestes. Donar per descomptat un territori provoca ressentiment, que es multiplica exponencialment quan des de les direccions dels partits llencen en paracaigudes els candidats, que en lloc de ser part de la comunitat de cada lloc, són molts cops buròcrates de partit, enviats des de Londres. Per exemple David Miliband, el germà de l'anterior líder laborista abans de Corbyn, que sortint d'Oxford i

després de treballar en l'oficina de Blair va ser enviat a una circumscripció de Newcastle que mai havia trepitjat abans. Ferm *blairita* i anticorbynista, ara treballa en una ONG americana on cobra un milió d'euros anuals i des d'on critica el partit tot esperant el seu retorn un cop Corbyn estigui mort i enterrat.

Nul·la credibilitat laborista. El declivi del vot de classe va començar amb el canvi del partit laborista a posicions centristes en l'època de Blair. Això va obrir un forat d'una oferta electoral pro-estat del benestar no londres-cèntrica, que primer va ser aprofitat per l'UKIP, després pels partidaris del Brexit durant el referèndum, i ara pel mateix Boris Johnson. No importa que el laborisme denunciés que l'agenda oculta dels conservadors era la privatització del servei sanitari o que el tractat de lliure comerç que es firmarà amb els EUA i que provocarà liberalitzacions i desregulacions del sector alimentari o ambiental. El que importa és que les seves denúncies ja no són creïbles. Demanar un segon referèndum fou l'última gota d'una credibilitat que feia quatre dècades que acumulava pèrdues. No és que es creguin les mentides populistes conservadores que els suposats beneficis del Brexit repercutiran a les zones empobrides, ni que no sospitin cínicament que tenen agenda oculta. És que ja no recorden polítiques públiques que millorin la seva realitat material. I posats a assumir la decadència, volen culminar fins al final el seu vot de càstig contra la Unió Europea i contra Londres.

Missió impossible. Corbyn havia perdut les eleccions abans d'iniciar la campanya. Les diferències estructurals, polítiques i culturals (lloguer vs hipoteca; preocupació pel canvi climàtic vs preocupació pels preus de la gasolina; universalisme i diversitat cultural vs nacionalisme anglès; europeisme vs Brexit; menjar vegà vs *fish and chips*; starbucks vs pubs; BBC vs Netflix) entre els hipsters de Dalston amb els aturats o pre-jubilats de Workington són tan enormes i amb

interessos tan diferenciats que han estat impossibles de lligar. Hi ha també una diferència de classe. Fora de les grans ciutats, són els històrics votants laboristes (ara pro-brexiters i que cada cop voten menys) l'estrat social més baix, ensorrat en la pobresa i els subsidis. A Londres, en canvi, els votants laboristes són de classe baixa però també mitja, estudiants, professions liberals, oficinistes. Però encara hi ha un estrat per sota d'ells.

El proletariat de la megaciutat sense dret a vot. Els invisibles de Londres són els milions que mouen Londres. Els immigrants de primera generació i que tenen els sous més baixos. Són els que construeixen les cases, netegen les oficines, patrullen els carrers, ensenyen els nens, serveixen els cafès, venen els diaris, reparteixen menjar, curen els malalts, cuiden els bebès, condueixen *úbers*, operen els trens, guarden les discoteques o mouen les maletes dels aeroports. La classe més precaritzada de la megaciutat, milions de treballadors anònims que mantenen viva Londres, molts d'ells sense papers, la gran majoria sense afiliació sindical. Tots sense dret a vot. La diferència de vot entre el Partit Conservador i el Partit Laborista fou de 3,6 milions de vots. En total, hi ha 10 milions d'habitants al Regne Unit, un 15% de la població total, que no hi han nascut. D'aquests, més de 6 milions segueixen sense drets polítics de ciutadania. La majoria són europeus balcànics (romanesos i polonesos), asiàtics, africans i llatinoamericans. 4 milions estan treballant de forma legal ara com ara registrats a la seguretat social. Molts altres ho fan sense permís de treball. Tots sense dret a vot.

Tornar a l'essencial. Si la tendència és seguir el model americà, desballestar l'estat del benestar, i privatitzar, no només les escoles, els hospitals o la BBC estaran al punt de mira. També el manteniment permanent d'una classe proletària urbana sense dret a vot i dificultant cada cop més els registres electorals. El partit laborista no només ha de

recosir l'aliança d'electors i superar les fractures generacionals i geogràfiques dins un programa antiausteritat. Ha de tornar a l'essencial: d'una banda preguntar i recordar a l'electorat que l'ha abandonat de què serveix la funció pública i com el pot beneficiar materialment, i de l'altra ha d'aconseguir urgentment el dret a vot per a tots els treballadors.